

Posudek oponenta disertační práce

Student: Mgr. Jan Lego

Název práce: Právní úprava neziskového sektoru

Obor: občanské právo

Program: Teoretické právní vědy

Oponent: prof. JUDr. Jan Hurdík, DrSc.

Pracoviště: katedra občanského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

I.

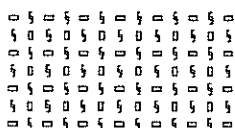
Výsledky práce (včetně komentáře o publikaci výsledků nebo jejich přijetí k publikaci a hodnocení, zda přináší nové poznatky)

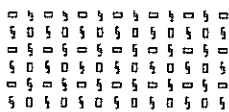
Základním předpokladem pro posouzení výsledků práce je znalost okruhu problematiky, kterou se práce zabývá, problémů, které v tomto zvoleném prostoru řeší, pracovních tezí, resp. hypotéz, které práce formuluje a následně ověřuje a vyhodnocuje výsledky. Předložená disertační práce oponentu neusnadňuje zvládnutí tohoto úkolu: Práce nese název Právní úprava neziskového sektoru, avšak jejím obsahem je popis, resp. analýza právní úpravy spolků. Jestliže název práce nekoresponduje s obsahem, jde o poměrně zásadní problém, ke kterému je třeba zaujmout stanovisko. Autor tento rozpor sice vysvětluje (v úvodu na s. 5 práce), avšak neřeší jej, ačkoli k tomu měl v průběhu zpracování díla nepochybně prostor, neboť důvody redukce závěru práce, které uvádí, vznikly s víceletým předstihem. Této skutečnosti by měla být věnována pozornost disertantem i komisí pro obhajoby v rámci ústní obhajoby práce.

Vycházíme-li z redukovaného cíle a obsahu práce, zaměřeného pouze na spolky a jejich právní úpravu, lze práci považovat za solidní deskripci a analýzu spolkového práva *de lege lata*, do jisté míry *de lege ferenda* a připojenou deskripci podstatných rysů právních úprav spolků dle německého práva a asociací dle práva francouzského.

Autorem podaný přehled a analýza jsou založeny na postupu od obecného ke zvláštnímu, jsou zahrnuta historická, ústavní, resp. sociologická východiska, která vytvářejí fundament pro navazující text a argumentaci. Kladně hodnotím zejména snahu autora uplatnit deduktivní (v rámci analýzy) i induktivní (při zaujímání zobecňujících stanovisek) logiku, která je podle mého názoru v této partii soukromého práva zvlášť významná (viz též připomínky a otázky k obhajobě uvedené dále).

Závěr práce usiluje o shrnutí poznatků z předcházejícího textu práce, zejména kritických, týkajících se nedostatků české úpravy *de lege lata*. Přesto myslím, že závěr zůstal možným a předcházejícím dílčím poznatkům a závěrům leccos dlužen; je značně obecný a formulován ne zcela přístupně pro čtenáře.

Práci je přes uvedené výhrady možno považovat za samostatné autorovo dílo, v němž autor zaujímá vlastní stanoviska k otevřeným a sporným otázkám spojeným s jím redukováným tématem práce. Vyjádřit se k publikaci výsledků práce nebylo možné pro nedostatek příslušných podkladů; ani v seznamu literatury v práci samotné nejsou publikované tituly autora posuzované práce zařazeny.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

O aktuálnosti tématu z pohledu probíhající rekodifikace není pochyb. Poněkud pochybné je zaměření kritické pozornosti autora pouze do oblasti zákona č. 83/1990 Sb., když již od roku 2000 probíhá rekodifikační proces občanského práva, v jehož rámci je od počátku řešen koncept mj. spolkového práva a jeho obrysy byly známy již na počátku zpracování disertační práce. Přesto je soubor poznatků a závěrů autora cenný pro další studium této tematiky a její konkrétní právní úpravy i za nově konstituovaného stavu de lege lata.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

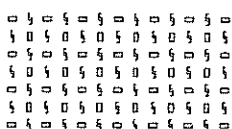
Struktura práce odpovídá redukováným cílům práce a umožňuje jejich dosažení. Metody užití v práci jsou v souladu s vlastním záměrem autora (kombinace deskriptivní a analytické metody - s. 6 práce). Za projev solidního přístupu autora považuji, že popis zahraničních úprav spolků v německém právu (kap. 7) a asociací ve francouzském právu (kap. 8) neoznačuje za srovnávací analýzu, o kterou (ke škodě věci) v práci nejde, nýbrž pouze o prezentaci zahraniční úpravy (viz s. 6 práce). Tyto prezentace (stejně tak jako prezentace úpravy právnických osob, korporací a spolků v návrhu občanského zákoníku v kap. 6) jsou podány spíše staticky, popisně a jejich hodnota není dále využita pro skutečně aktuální závěry.

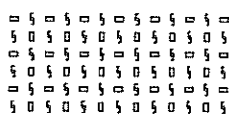
IV.

Připomínky k textu

Vedle připomínek uvedených na jiných místech tohoto posudku uvádím následující (kladné i negativní):

- Některé partie práce jsou opatřeny pouze zprostředkovanými citacemi, a to i tam, kde se autor v textu odvolává na originální prameny a původní autory (typicky kap. 2, s. 7-10).
- V textu práce se projevuje neujasněnost některých výchozích kritérií: Např. v kap. 3 a v úvodu kap. 4 je věnována pozornost definicím neziskového sektoru a občanského sektoru, resp. občanské společnosti, avšak již v kap. 4 je autor nucen provést významné korekce (srov. s. 20). Je zřejmé, že se v různých oborech zabývajících se problematikou občanské společnosti a neziskového sektoru paralelně formulují ne vždy koherentní východiska a závěry, které právo nedokáže jednotně vnímat a atrahovat do právně relevantních kategorií. Tím je ovšem relativizována hodnota závěrů těchto partií pro právo, jeho instrumentarium a metody a plnění jeho specifických cílů.
- V návaznosti na problém koherence (právních a mimoprávních) východisek a kategorií se klade otázka, tkvící v problému cílů této práce (viz též výše): Jaký prostor zaujímá "právní úprava neziskového sektoru" ve vztahu k "právní úpravě neziskových právnických osob"? Pojetí práce a souvislosti jejího obsahu budí dojem, že se jedná o shodně vymezený prostor.
- U kapitoly 4 jsem nabyt dojmu, že ji autor zařadil do textu bez představy o využití jejích výsledků pro další bádání. Obtížně se v ní hledá a sleduje cíl této kapitoly a logika jejího dosažení. To na pohled potvrzuje i hledání "oslího můstku" mezi kapitolami na s. 26.
- Statistické údaje uváděné na různých místech o počtu spolků vzájemně nekorespondují (s. 5 posl. odstavec kontra s. 27 první odstavec).
- Za jednu z nejcennějších partií práce považuji zpracování ústavních základů sdružení v subkap. 5.2. Přínosné jsou rovněž závěry autora týkající se východisek a principů, na nichž je založeno

spolkové právo, tím spíše, že z konkrétní právní úpravy de lege ferenda není jejich promítnutí vždy zřetelné.

- Na s. 47 uvedený údaj o registrační praxi min. vnitra, doložený citací z díla I. Telce starého 13 let, vyvolává pochyby o aktuálnosti, ergo argumentační síle takového odkazu.

- Závěr autora na s. 48 nedoporučující, aby spolky zřizovaly osoby mladší 18 let, se jeví vzhledem k výslovné dikci zákona contra legem.

- V subkapitole 6.1 se promiscue používá pojmu "společnost" a "právnícká osoba". Doporučuji zpřesnit terminologii s ohledem na poměrně složitou výstavbu typů právníckých osob a potřebu užívání přesných kategorií, nebo tuto námitku argumentačně vyvrátit.

- K textu na s. 141 a 146: Code civil (francouzský) není členěn na paragrafy, nýbrž na články (articles).

V.

Jazyková a grafická úroveň

Jazykově je práce na přiměřené úrovni. Překlepy nebo drobné chyby a pohříchu i gramatické prohřešky však nejsou příliš ojedinělé a jsou schopny rušit čtenářovu pohodu.

Rozsah a úprava práce je v souladu s požadavky kladenými na tento typ prací.

VI.

Otázky k obhajobě

Viz podněty uvedené výše v textu tohoto posudku.

Jako obecnou otázku k obhajobě navrhuji:

Je právní úprava spolků založena na metodě "vše je dovoleno, co není výslovně zakázáno", nebo na metodě "vše je zakázáno, co není výslovně dovoleno"?

VII.

Předepsaná formulace závěrů:¹

Po celkovém posouzení práce jsem dospěl k závěru, že autor v práci v zásadě prokázal schopnosti samostatné odborné práce v daném oboru, zvládnutí metodik příslušných svému oboru, schopnost systemizace zkoumané materie a základy tvůrčího myšlení. Předložená disertační práce - byť s řadou výhrad a připomínek - naplňuje požadavky kladené na doktorské disertační práce.

V některých ohledech jdou rezervy práce na vrub poměrně vysoké náročnosti tématu, jinde bylo v silách autora se některým kritizovaným aspektům práce vyhnout.

Při zvážení pozitivních a negativních rysů práce doporučuji uchazeči Mgr. Janu Legovi v případě úspěšné obhajoby práce udělit titul Ph.D.

Autor ve své disertační práci

prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru

neprokával schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru

Práce

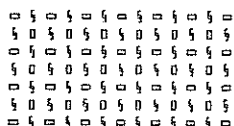
splňuje požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru.

nesplňuje požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru.

V Brně dne 10. 1. 2012

Podpis oponenta

¹ Posudek, který neobsahuje předepsané explicitní závěry, nemůže být akceptován.

□ ♠ ♠ □ □ ♠ □ ♠ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠
□ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠
□ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠

□ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠
□ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠
□ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □
♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠ □ ♠